

Wildbeleid en -beheer in het wilde weg?

Als land- en tuinbouwer deel je de open ruimte met heel wat wilde diersoorten. Van ree tot everzwijn, patrijs en haas. En ook de wolf hoort nu thuis in dat rijtje. Elke wildsoort drukt zijn stempel op de omgeving, en ook het beleid heeft een belangrijke rol in dit verhaal. Maar waar staat landbouw in een landschap waarin de wildpopulatie blijft groeien?

Nele Kempeneers / Illustratie: Joris Snaet

Wildschade en -beheer is een hot topic. In *Boer&Tuinder* van 22 oktober hadden we het al over een aantal preventietechnieken voor wildschade die je als land- en tuinbouwer zelf kan toepassen. Maar wildschade kan nu eenmaal niet altijd voorkomen worden. Preventietechnieken zijn niet altijd effectief, praktisch haalbaar of gewoonweg financieel onrealistisch. Wildschade is dus voor heel wat boeren een realiteit. Maar waar staat het beleid in dit verhaal en welke aandachtspunten schuift Boerenbond naar voren? En wat kan je

als landbouwer doen als wildschade een impact heeft op jouw bedrijf?

Beschermd of niet?

Het is november en dat betekent dat het jachtseizoen op zijn hoogtepunt is. Ongetwijfeld zag je de laatste weken al jagers aan het werk in je omgeving. De Sint-Hubertusvereniging Vlaanderen omschrijft jacht als volgt: 'een ecosysteemdienst die voorziet in het planmatig, doordacht en duurzaam gebruik van wild en hun leefgebieden. Op die manier gaat jacht overpopulatie van jachtwildsoorten tegen, voorkomt het

schade aan landbouwgewassen en vermindert het de kans op verkeersongevallen'. Wanneer het over wildschade en de compensatie gaat, trekt het beleid een duidelijke lijn met de jacht. De mogelijkheid om een schadevergoeding voor wildschade te bekommen, hangt immers af van de soort die de schade veroorzaakte. Gaat het om bejaagbaar wild zoals houtduiven, hazen, grauwe ganzen, Canadese ganzen, vossen, edelherten en everzwijnen, dan kom je volgens de huidige wetgeving niet in aanmerking voor een vergoeding. Er is wel een uitzondering mogelijk indien er kan worden aangetoond dat de dieren afkomstig zijn van een natuurgebied waar ze niet mogen worden bejaagd. Er moeten ook bepaalde preventie maatregelen getroffen zijn voor je een beroep kan doen op een schadevergoeding. De praktijk leert echter dat schadeclaims over bejaagbare soorten maar zeer zelden ▶

Van de week

in aanmerking komen voor een vergoeding, ook indien aan de randvoorwaarden kan worden voldaan. Het is ook mogelijk om een burgerrechtelijke procedure te starten om betrokken terreinbeheerders aansprakelijk te stellen. Zowel voor schade door beschermde als door bejaagbare wildsoorten heb je 12 dagen de tijd om een dossier in te dienen om een schadevergoeding te vragen. Heb je hiervoor ondersteuning nodig, neem dan contact op met je dienstbetoonspecialist bij Boerenbond.

Wilde zwijnen in opmars

Bij wildschade denken veel mensen automatisch aan everzwijnen. Deze dieren waren lange tijd afwezig in Vlaanderen, maar de laatste jaren is de populatie enorm in opmars. Op zich mooi voor de biodiversiteit, maar samenleven met everzwijnen brengt heel wat uitdagingen met zich mee. Schade aan landbouwteelten, natuur en tuinen zijn een feit, maar daarbij komt ook het risico op verkeersongevallen en de verspreiding van wildziekten. Omdat de jacht op everzwijnen toegelaten is, is er in principe geen compensatie voorzien voor schade die de dieren berokkenen, tenzij voldaan wordt aan de eerder genoemde voor-

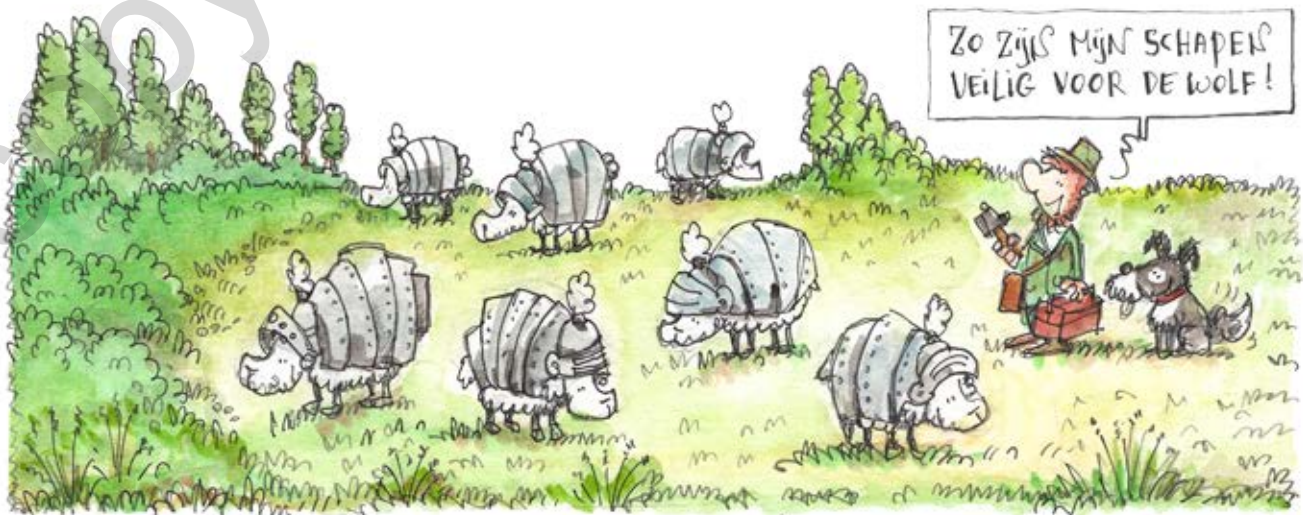
waarden. Dat is een groot probleem voor de getroffen landbouwers die hele percelen omgewoeld zien wanneer een groep wilde zwijnen passeert. De jachtverenigingen hebben de laatste jaren inzet geleverd om de steeds groter wordende everzwijnenpopulatie onder controle te krijgen. Sinds het eerste afschot van everzwijnen in 2006 groeiden de aantallen exponentieel, met een voorlopig hoogtepunt in 2019: de kaap van 2000 gestrekte everzwijnen werd overschreden. Ten opzichte van 2018 is dat een stijging van liefst 24%, bijna een kwart.

Ook kleinere wildsoorten kunnen een grote impact hebben.

Everzwijnenplan

Via de strategie van faunabeheerzones werd en wordt er de afgelopen jaren in overleg tussen de jachtsector, landbouw en de natuursector bepaald wat de schade door everzwijnen is en welke jachtstrategie men moet hanteren in functie van de beoogde doelstellingen. Zo werd er de voorbije jaren vanuit dit

overleg beslist om meer en meer over te gaan tot het organiseren van drukjachten. Maar er is meer nodig om de populatie onder controle te krijgen. Minister Demir lanceerde daarom op 21 september een 'everzwijnenplan'. De basis is een afdwingbare jachtstrategie waarbij de jacht in de zomer zich zal concentreren op schadegevoelige gebieden. Ook komt er een Rapid Response-team dat samen met lokale jagers snel moet kunnen reageren en krijgen lokale besturen de mogelijkheid om, indien nodig, zelf in te grijpen. Ook wordt er een neutrale coördinator wildschade aangesteld die acties op het terrein moet trekken. Zal schade door everzwijnen ook kunnen vergoed worden eens dit plan in werking treedt? Het plan van minister Demir heeft het over het solidair vergoeden van schade. Dat zou in de praktijk neerkomen op een wildschadeverzekering, maar de concrete uitwerking hiervan is nog niet rond. Het everzwijnenplan bevat zonder twijfel een aantal positieve elementen die, mits een goede implementatie op het terrein, een stap voorwaarts kunnen betekenen. Voorwaarde om dit te doen slagen, is uiteraard dat ook de landbouwsector betrokken wordt bij de uitrol van dit plan.

Wat met de wolf?

Sinds een aantal jaar prijkt een nieuwe naam op het lijstje van Vlaamse wildsoorten. Waar het everzwijn voor problemen zorgt in akkerbouwteelten, heeft de wolf het gemunt op dierlijke slachtoffers. Veehouders in wolvengebied houden hun hart vast, want het roofdier maakte al heel wat slachtoffers. Bij 37 van de 71 vastgestelde schadegevallen bij landbouwdieren in het laatste anderhalf jaar, was een wolf in het spel. Dat blijkt uit cijfers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Het gaat dan vooral om schapen, maar ook koeien, veulens of alpaca's werden al gewond of dood teruggevonden. Het grote verschil met het everzwijn is dat de wolf binnen de Europese habitatrichtlijn beschermd wordt, ook als het zijn natuurlijke leefomgeving verlaat en in woon- of landbouwgebied terechtkomt. Hetzelfde geldt trouwens ook voor de lynx, die recent in ons land werd gespot. Deze beschermingsmaatregelen zijn een feit, maar Boerenbond plaatst wel vraagtekens bij de strategie die men naar de toekomst toe zal hanteren. Wat als er een overpopulatie dreigt? En hoe vermijden we dat de kosten voor preventiemaatregelen ten laste zijn van de landbouwer?

Draagvlak zoeken

Ook dieren met economische, emotionele of culturele waarde die het slachtoffer zijn van de wolf hebben immers hun bestaansrecht op het platteland en mogen niet het slachtoffer worden van de nieuwe bewoner. De angst voor een wolvenaanval veroorzaakt ook stress en onrust bij veehouders zelf. Vandaag is het zo dat het plaatsen van schrikdraad voor 80% wordt gesubsidieerd en dat veehouders vergoed worden per dood dier. Maar de overheid is echter van plan om die vergoeding per dier te laten uitdoven. Landbouwers met vee in een wolvengebied, zouden tweeënhalve jaar de tijd krijgen om alle preventieve beveiligingsmaatregelen in orde

te krijgen. Doen ze dat niet, dan zouden ze achteraf geen aanspraak meer kunnen maken op een schadevergoeding. Dat is voor Boerenbond onaanvaardbaar. Er zal enkel een draagvlak kunnen ontstaan en blijven bestaan als de veehouders, zij die effectief schade lijden door de wolf, hun schade en inspanningen volledig zien vergoed worden. Het samenleven tussen mens, vee en wolf moet mogelijk worden gemaakt zonder schade voor veehouders en door als overheid alle lasten die de aanwezigheid van de wolf veroorzaakt, op zich te nemen. Er moet te allen tijde een maatschappelijke dialoog bestaan en een afweging kunnen worden gemaakt tussen de aanwezigheid van de wolf én het (continue) dierenleed dat de wolf veroorzaakt.

Vergeet de kleintjes niet

Maar we mogen ons niet blindstaren op de schade die groot wild kan toebrengen. Ook kleinere wildsoorten kunnen een grote impact hebben op land- en tuinbouwbedrijven. Zo zijn er heel wat bedrijfsleiders die hun hart vasthouden bij het zien van eenden, grauwe ganzen, Canadese ganzen, konijnen, hazen of houtduiven. Allemaal bejaagbare soorten in ons land, en schade komt dus in principe niet in aanmerking voor een vergoeding, tenzij voldaan wordt aan de eerder genoemde voorwaarden. Een goed overleg en verstandhouding tussen landbouwers en de jachtsector is van groot belang om te weten waar er schade optreedt en wat de mogelijkheden van de jagers in je buurt zijn. Boerenbond benadrukt dat het niet de bedoeling kan zijn dat landbouwers op kosten worden gejaagd, puur om hun teelten en dieren tegen wildschade te beschermen. Schadedossiers aanvragen is een laatste redmiddel, een goed wildbeheer moet schade vermijden. Daarvoor kijken we niet enkel naar de jachtverenigingen, maar in eerste instantie naar de verantwoordelijkheid van het beleid. ■

Nick Francois

adviseur Natuur en Biodiversiteitsbeleid,
Studiedienst
nick.francois@boerenbond.be

Geen sprookje

Het leven op het platteland is geen sprookje maar een economische realiteit waarin de land- en tuinbouwers hun boterham moeten verdienen. Schade door everzwijnen, wolf en andere wildsoorten dient maximaal vermeden te worden zodat de landbouwers zich kunnen focussen op hun corebusiness. Een goed beleid met duidelijke en effectieve jachtregels en een goed beheer van de wildpopulaties zijn twee belangrijke uitgangspunten die hiervoor kunnen zorgen. Boeren mogen hierbij niet op kosten gejaagd worden door het afspannen van hun percelen of het bijkomend beschermen van hun dieren. Het sluitstuk van een goed jachtbeleid is een correcte schadevergoeding. Boerenbond is allang vragende partij voor een effectieve vergoeding van wildschade, zonder een administratieve lijdensweg te moeten doorstaan. Het everzwijnenplan van minister Demir is hierin een goede stap, een daadkrachtige en concrete uitrol zal moeten bewijzen of de goede intenties in de praktijk worden omgezet.

“Het sluitstuk van een goed jachtbeleid is een correcte schadevergoeding.”